

Tur 3.

A. Damernas ring. Damerna fatta varandras händer och bilda en ring vända mot kavaljererna och dansa med gångsteg motsols (1—4) och medsols (1—4) till plats. Kavaljererna klappa i händerna i takt med musikens fjärdedelar.

B. Lika med B i första turen.

C. » » *C* » »
D. » » *D* » »
E. » » *E* » »
F. » » *F* » »
G. » » *G* » »

Tur 4.

A. Herrarnas ring. Kavaljererna bilda en stor ring, vända utåt, och dansa med gångsteg först motsols (1—4), sedan medsols till plats (1—4). Damerna stå på sina platser och klappa i händerna.

B. Lika med B i första turen.

C. » » *C* » »
D. » » *D* » »
E. » » *E* » »
F. » » *F* » »
G. » » *G* » »

Tur 5.

Första turen upprepas i sin helhet.

Avslutning: Monfarino, La chasse (»Assiass») eller en gammal gotländsk vals, som då skall dansas i ring som ingen bryter, första reprisen medsols, andra motsols. Ringens rörelseriktning är motsols. Spelmannen eller ledaren utropar namnet på efterdansen.

Om det gäller att uppvisa dansen med begränsat tidsutrymme är det nödvändigt att förkorta dansen i likhet med kadriljer från andra landskap. Denna uppfattning delas av vänner till gotländsk folkkultur, vilka jag rådfrågat.

En förkortad beskrivning följer här nedan.

KADRILJ FRÅN GOTLAND

Förkortad kadrilj. Vid inövandet av dansen hänvisas till den detaljerade beskrivningen (se sid. 102).

Tur 1.

A. Stor ring (allians) motsols (1—8), medsols till plats (1—8).

*B. Premiär komplimang.
 Sekond komplimang (9—16).*

C. Premiär figuré { 1) Herrsidans kavaljerer mot
 damsidans damer (17—24,
 17—24).
 2) Damsidans kavaljerer mot
 herrsidans damer (25—32,
 25—32).

D. Premiär dambyte (33—40).

Tur 2.

A. Två ringar. De dansande hålla varandra ej i händerna (1—8, 1—8).

B. Sekond komplimang.

Premiär komplimang (9—16).

C. Sekond figuré { 1) Herrsidans kavaljerer mot
 damsidans damer (17—24,
 17—24).
 2) Damsidans kavaljerer mot
 herrsidans damer (25—32,
 25—32).

D. Sekond dambyte (33—40).

Tur 3.

A. Damernas ring (1—8, 1—8).

*B. Premiär komplimang.
 Sekond komplimang (9—16).*

C. Premiär figuré { 1) Lika tur 1 *C* (17—24,
 17—24).
 2) Lika tur 1 *C* (25—32,
 25—32).

D. Premiär dambyte (25—32).

C. Sekond figuré $\left\{ \begin{array}{l} 1) \text{ Lika tur } 2 \text{ C (17—24,} \\ \quad \quad \quad 17—24). \\ 2) \text{ Lika tur } 2 \text{ C (25—32,} \\ \quad \quad \quad 25—32). \end{array} \right.$

Tur 4.

A. Herrarnas ring (1—8, 1—8).

D. Dambyte (33—40).

B. Sekond komplimang.
Premiär komplimang (9—16).

Tur 5.

Första turen skulle här upprepas, men La Chasse (assias) och Monfarino kan ingå som femte tur.

LA CHASSE

(»ASCHASEN» eller »ASSIASS»)

A. Stor ring.

Parvis arm i arm, marsch motsols (1—8), parvis höger om och marsch medsols tillbaka till plats (1—8).

B. Damerna gå två steg mot ringens mitt, varje steg i takt med musikens fjärdedelar, stanna vända mot varandra och klappa i händerna i takt med musikens åttondedelar. Därefter göra de helt vänster om, taga två steg tillbaka till plats och klappa i händerna mot egna kavaljerer (9—12). Nu är det kavaljererna som taga två steg mot ringens mitt och klappa i händerna mot varandra, vända helt om åt höger och gå två steg tillbaka till plats samt klappa i händerna mot egna damer som samtidigt klappa i händerna (13—16).

C. Premiärens kavaljerer på herrsidan och premiärens damer på damsidan figurera med små hoppsteg (»trippä»), först framåt mot varandra och några steg bakåt, därefter förbi varandra, sedan mot varandra och bakåt, framåt igen förbi varandra och till egen kavaljer och dam. Även de engelska stegen kunna användas i synnerhet bakåt i figurén (17—24, 17—24).

Tur 2.

A. Åter parvis marsch motsols (1—8), medsols (1—8).

B. Upprepas av alla (9—16).

C. Figuré av premiärens kavaljerer på damsidan mot premiärens damer på herrsidan.

Tur 3.

A. Lika med A i första turen.

B. Lika med B i första turen.

C. Figuré av sekondens kavaljerer på herrsidan mot sekondens damer på damsidan.

Tur 4.

A. Lika med A i första turen.

B. Lika med B i första turen.

C. Figuré av sekondens kavaljerer på damsidan mot sekondens damer på herrsidan.

Avslutas med komplimang mot vis à vis och parvis mot varandra.

Dansen kan även avslutas med en gammal gotländsk vals i ring, vars rörelseriktning är motsols. Parens rörelseriktning är under första reprisen medsols och under andra reprisen motsols och därefter komplimang.

MONFARINO

Uppställning: Jämnt antal par i fyrkant.

Steg: Gångsteg, i figuré små hoppsteg och engelska steg.

Fattningar: Arm i arm under marschen. Vid omdansning slutet fattning n:r 2.

Tur 1.

A. I stor ring marsch parvis efter varandra arm i arm motsols (1—8). Alla vända helt om (kavaljeren

höger och damen vänster) och marschera medsols tillbaka till sina platser (1—8).

B. Kavaljer och dam vända sig mot varandra och figurera i fyra takter, därefter omdansning (9—20). Kavaljeren gör komplimang för egen dam och överlämnar henne till framförvarande kavaljer och emottager efterföljande kavaljers dam. Med en komplimang bjuder kavaljeren nya damen armen och marschen fortsättes från början så att alla kavaljerer och damer dansat med varandra.

GOTLANDSKADRILJ

Beskrivningen upptecknad av *Philocoros*, Upsala.

Sekonden har utelämnats med tanke på dansens framförande på scenen.

Dansen godkännes ej som kadrilj från Gotland men har en följd av år dansats som Gotlandskadrilj.

Utgångsställning: Två parallella, mot fronten vinkelräta och mot varandra vända linjer, omkring fyra stegs avstånd mellan linjerna, lika många par i varje linje. Dansen kan dansas av hur många par som helst, men plägar dock antalet icke överstiga sex par i varje kadrilj.

Steg: Gotlandssteg, jiggsteg, gångsteg, schottissteg, sparksteg, hoppsteg. Obs.! Kavaljer börjar alltid med vänster och dam med höger fot, där ej annorlunda anges.

Fattningar: Öppen fattning n:r 1. Ledig hand i sidan, halvt slutet, med handens yttersida vilande mot höften.

Tur 1.

Gångsteg och hoppsteg. På upptakten vända sig damerna på vänster fot helt om åt vänster, för att på första taktens första taktdel isätta höger fot, i kors över den vänstra, samtidigt som kavaljererna isätta vänster fot, i kors över den högra, och fatta med höger hand egen dams högra hand samt med vänster hand den till vänster stående damens vänstra hand. Under första hälften av varje takt se samtliga åt höger och

svänga med armarna inåt ringen, under andra hälften av varje takt se samtliga åt vänster och svänga med armarna utåt. Paren fortsätta så i ring med gångsteg åtta takter motsols (1—8). Ringen dansar sedan, med markering på första steget, med hoppsteg medsols till plats (1—6), där de parvis fatta varandras händer med åt sidan utåtsträckta armar och gå ett varv runt medsols på plats, varefter utgångsställning intages (7—8).

Tur 2.

Jiggsteg hela turen. Kavaljerlinjens kavaljerer och damlinjens damer taga fyra steg mot varandra (9—10), därpå fyra steg baklänges till plats (11—12); ånyo två steg framåt (13) och förbi varandra åt vänster, vändande sig ett halvt varv medsols (14) och intaga med två steg baklänges varandras platser (15) där de stanna med tre stampsteg (16); taga ånyo fyra steg framåt (17—18), fyra steg bakåt (19—20), samt fyra steg mot och förbi varandra till vänster utan att vända sig om (21—22), varefter samtliga omdansa parvis på egen plats med slutet fattning n:r 1, så att alla när omdansningen är slut obehindrat kunna intaga sina platser (23—24). Kavaljerlinjens damer och damlinjens kavaljerer dansa på liknande sätt (9—24).

Tur 3.

Gångsteg. Paren fatta linjevis varandras händer, gå tre steg fram mot varandra och göra halt med en lätt bugning (25—26); gå därefter tre steg baklänges till egen plats och göra halt (27—28); gå ånyo tre steg fram mot varandra och göra halt med *djup* bugning (29—30), samt återvända baklänges med tre steg till egen plats, där de göra halt och intaga utgångsställning (31—32).

Tur 4.

Gångsteg och jiggsteg. Damerna gå tre steg mot motsatta linjen, stanna med höger fot framför den vänstra, klappa vid tredje steget, något framåtlutade över högra benet, tre slag i händerna (33—34); gå efter vändning helt om åt vänster med början på höger fot tre steg tillbaka mot egen plats och klappa vid tredje steget tre slag i händerna emot kavaljererna (35—36). Under det damerna återintaga sin plats i linjen, gå kavaljererna tre steg fram och stanna med vänster fot framför höger och klappa på tredje steget tre slag i händerna (37—38); vända sig åt höger helt om och, isättande vänster fot, omdansa (jiggsteg) med egen dam ett varv på plats (39—40).

Tur 5.

A. Schottischsteg och gångsteg. Paren dansa med schottischsteg, omväxlande vändande sig mot och från varandra, mot motlinjens par förbi dem, därvid damerna »släppas igenom», samt fortsätta till varandras platser (41—42), där paren gå ett halvt varv medsols med utåtsträckta armar (43—44); återvända på liknande sätt till sina platser (45—48).

B. Jiggsteg. Paren omdansa på egen plats, först ett varv med händerna i sidorna (49—52) och därpå

ett varv, på sätt som i andra turen beskrivits, varefter utgångsställning intages (53—56).

C. Återupprepande av A (57—64).

Tur 6.

Gångsteg och särskilda steg. Med korsfattning framför bilda paren ring och gå parvis sju gångsteg motsols i ringen, med en lätt bugning mot varandra på första taktdelen i varje takt; göra därpå, i stället för att uttaga åttonde steget, helt om, utan att släppa varandras händer, så att damen kommer på kavaljerens vänstra sida (65—68). Kavaljeren isättande höger och damen vänster fot, gå åtta gångsteg medsols med halt på sista steget, kavaljer och dam vända mot varandra, så att kavaljererna bilda en inre utåtvänd och damerna en yttre inåtvänd ring, alla med händerna i sidorna (69—72). Kavaljererna isätta vänster, damerna höger fot, och båda dansa, vända mot varandra, på stället vanliga sparksteg med vaggning, damerna hållande händerna i sidorna och kavaljererna armarna starkt krökta och händerna knutna, med uppåtböjda tummar, höjande och sänkande händerna i takt med stegen (73—76) och paren omdansa slutligen med omdansningssteg och slutan fattning n: r 3 på egen plats (77—84).

Efter omdansningen släppa kavaljererna sina damer och turen upprepas från början med iakttagande av att kavaljererna vid promenadens början taga de två första stegen på stället, medan damerna gå fram till närmast framförståendes kavaljer och på tredje steget taga korsfattning framför (65—84). Turen, vilken är avsedd att sålunda fortgå, till kavaljererna dansat med alla damerna och återkommit till egna damer, plägar, för undvikande av enformighet, avslutas sedan den dansats tre gånger.

SÄLLSKAPSDANSER

GAMMAL-POLKA

Gammal-polka dansas även av fyra par uppställda till kadrilj, med ett par i varje av kadriljens hörn. Paren numreras från vänster medsols. Man dansar då noggrant följande kadriljens sidor och i allmänhet räknande fyra polkasteg från hörn till hörn. Så uppställda passera paren hela kadriljen i första och tredje turerna, dansa andra och fjärde turerna på plats, passera under femte turen en sida och under sjätte turen fyra sidor.

Utföres dansen i 1800-talsdräkter bör den ej spelas för fort. Polkastegen utföres då med sviktrörelser i stället för hopp.

Steg: Polkasteg, där ej annat anges, och klacksteg, som utföres så: höger klacksteg: 1) höger ben utsträcker och fotens klack nedsättes i golvet med tån uppåt; 2) benet drages tillbaka och fotens tå med klacken uppåt nedsättes invid vänster fots klack, vid bägge isättningarna svag knäböjning på vänster.

Fattningar: Öppen fattning n:r 1 och sluten fattning n:r 1.

Tur 1.

Kavaljeren fattar damens vänstra hand med sin högra hand. Under förspelet gå kavaljererna n:r 2 och 4 framför sina damer och alla göra komplimang parvis mot varandra. Promenad med polkasteg Kavaljer börjar med vänster, dam med höger fot, samtidigt vända de sig mot varandra, vid nästa steg vända de sig från varandra och så omväxlande (sexton takter).

Tur 2.

Kavaljeren ställer sig bakom damen och håller hennes högra hand i sin högra. »Tittut», varvid damen tager ett polkasteg åt höger, därpå ett åt vänster, kavaljeren tager likaledes två polkasteg, men i motsatt ordning. På tredje polkasteget byta de ånyo plats på så sätt, att damen går under kavaljerens högra arm, men de hålla fortfarande varandras händer. Under fjärde takten står paret stilla och sänker händerna sakta. »Tittut» såsom nyss och ombyte, men med den skillnaden, att kavaljeren går baklänges under damens högra arm. Alltsammans upprepas. Vid sista ombytet vänder sig damen mot kavaljeren (sexton takter).

Tur 3.

Kavaljeren fattar damens högra hand med sin vänstra. Under två polkasteg vänder sig damen ett varv runt medsols, varefter paret med sluten fattning n:r 1 dansar runt medsols med två steg. Upprepas tre gånger, så att paren komma till sina platser (sexton takter).

Tur 4.

Damen ställer sig i fyrkantens hörn, vänd mot kavaljeren. Kavaljeren ställer sig innanför, vänd mot damen. De tänkas nu var för sig dansa åt samma håll utefter sidorna av en kvadrat, varvid de börja från två diagonalt motsatta hörn. För varje sida göres ett polkasteg och i hörnen ett klacksteg. Början göres med höger fot, ett polkasteg, så ett klacksteg med vänster, polkasteg med vänster och klacksteg med höger

o. s. v. Under polkastegen på vänster fot vändes ett varv medsols, så att kavaljer och dam komma till kvadratens hörn och följa varandra med ögonen. Kavaljeren håller armarna över bröstet, damen håller händerna i sidan eller nyper nätt i kjolen (åtta takter).

Tur 5.

Sluten fattning n:r 1. Ett polkasteg 1/4 varv motsols, så ett klacksteg, kavaljer med höger, dam med

vänster fot, ett polkasteg 1/4 varv medsols och så ett klacksteg, kavaljer med vänster, dam med höger fot. Upprepas. Åtta takter.

Tur 6.

Först sexton takter långsam polka motsols och så sexton takter medsols. Upprepas. Till slut komplimang (trettio två takter).

HERRSKAPSVALS

Från 1850-talet.

Uppställning: Fyra par i två mot fronten vinkelräta linjer. (Beskrivning och musik avser fyra par, som dansa i fyrkant.)

Steg: Tvåstegsvalssteg med en mjuk sviktrörelse i stället för hopp och den lediga foten med tåspetsen i golvet. Kavaljer börjar steget med vänster fot och sätter höger tåspets i golvet, damen börjar med höger fot och sätter vänster tåspets i golvet. Vid alla omdansningar tvåstegsvals. Fryksdalssteg, springsteg och dalsteg.

Fattning: Sluten fattning n:r 1, öppen fattning n:r 2.

Tur 1.

Uppdansning med valssteg till två mot fronten vinkelräta linjer, två par i varje linje (1—16).

Tur 2.

Kavaljeren fattar damens vänstra hand med egen höger hand samtidigt som han gör höger knäfall. Damerna springa med små lätta glidande steg och nypa i kjolen, först motsols runt egen kavaljer, fortsätta därefter över till motsidans kavaljer och göra höger kedjefattning med mötande dam, springa så runt motsidans kavaljer fattande denne i vänster hand och tillbaka med kedjefattning till egen kavaljer. Därpå omdansning på egen plats. Turen upprepas (17—32, 1—16).

Tur 3.

Alla paren vända sig för förflyttning motsols parvis efter varandra i fyrkant med öppen fattning n:r 2. Damen nyper nätt i kjolen. Paren taga, kavaljer med

vänster och damen med höger fot, på två takter två fryksdalssteg framåt till det framförstående parets plats. Där göres med bibehållen fattning en omsvängning med springsteg medsols två takter ett varv. Detta upprepas så att paren passerat alla platser och stanna i ring (17—32). Därefter omdansning på plats (1—16).